

ДО НАУЧНОТО ЖУРИ,
назначено със Заповед № Р 33/25.09.2020 г.
на Ректора на ПУ „Паисий Хилендарски”

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Иван Русчев, д. н.,
Юридически факултет, СУ „Св. „Климент Охридски“

Относно конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор“,
в научна област: **3. Социални, стопански и правни науки**“,
професионално направление: **3.6. Право**, обявен в ДВ, бр. 57/26.06.2020

Уважаеми членове на научното жури,

Конкурсът е обявен за нуждите на ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“, съгласно решение на АС на висшето училище. Включен съм в състава на научното жури по конкурса със Заповед № Р 33-4706/25.09.2020 г. на Ректора на ПУ „Паисий Хилендарски“, а по решение на журито съм определен да изготвя рецензия по него. Единствен кандидат в конкурса е **доц. д-р Люба Георгиева Панайотова – Чалъкова**, катедра Гражданскоправни науки, Юридически факултет, ПУ „Паисий Хилендарски”.

На основание чл.29а от ЗРАСРБ, чл.62, ал. 2 и ал. 4 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, представям рецензията си по обявения конкурс, респ. – по научните приноси на представените трудове и наукометричните критерии на единствения кандидат в него.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА КАНДИДАТА В КОНКУРСА

Доц. д-р Люба Панайотова-Чалъкова е родена през 1975 г., висшето си образование завършва през 1997 г. в ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски”. От 1998 г. е съдебен кандидат в Окръжен съд - Пловдив. През същата година, след спечелен конкурс, е назначена за асистент по гражданско и семейно право в същия факултет.

През периода 2000-2004 г. е докторант по гражданско и семейно право в Института за правни науки към БАН, като през 2006 г. придобива образователната и научна степен „доктор по право“ с тема на дисертационния труд „Вещното право на строеж”. Назначена е на академичната длъжност „главен асистент” в ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски”, където преподава гражданскоправните дисциплини - вещно и облигационно право. Автор е на редица статии и студии в специализирани правни издания, както и на две монографии в областта на гражданското право: „Суперфицията по българското вещно право” (въз основа на защитения дисертационен труд) и „Замяната по българското гражданско право”. С втората монография се хабилитира за академичната длъжност „доцент” в ЮФ на ПУ „ Паисий Хилендарски”. От 2007 г. е вписана като адвокат в Адвокатска колегия - Пловдив. Има две научни специализации - във Франция и в Швейцария.

Доц. д-р Люба Панайотова-Чалъкова участва в различни конференции в страната, вкл. с международно участие. Убедително е и присъствието ѝ с научни доклади в: *Юбилейна научна конференция по повод 25 г. от създаването на ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“* (доклад на тема „Понятието за вещи“, публикуван в Сборника „Правото – традиции и перспективи“, Сиела Норма, С. 2018г., с. 135 – 151. ISSN 978 – 954 – 28 – 2625); в *международна конференция в памет на доц. д-р Кристиан Таков* с доклад на тема „Специфика на сънаследствените отношения при прилагането на презумпцията по чл. 69 ЗС“ (излязла от печат в: Сборник научни изследвания в памет на доц. д-р Кристиан Таков, УИ „Св. Климент Охридски“, С., 2019г., с. 192 – 198, ISBN 978-954-07-4746-0); в *Научните четения посветени на 140 години от приемането на Търновската конституция*“, организирани от ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“ (с доклад на тема „Контролът за пропорционалност и правото на собственост - влияние на европейската и конституционната практика“, отпечатан в: Сборник „Научни четения, посветени на 140 години от приемането на Търновската конституция“, организирани от ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“, С. Сиела, 2019г., ISBN 978-954-28-3043-6, с. 389-40); в *Конференцията „Право и културни ценности“*, проведена на 16.11.2018г, където участва с доклад на тема „Особености в режима на собственост на културните ценности в българското право“, публикувана в „Сиела Норма“, бр. 9-10, 2019г. ISSN 1314 – 5126, с.5 – 33); в *международен колоквиум на тема „Майчинството - традиции и перспективи“*, проведена в ЮФ на ПУ през септември 2019г. с доклад на тема „Някои имуществени аспекти на майчинството, уредени в семейното право“ и множество други.

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИЗИСКВАНИЯТА ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНАТА ДЛЪЖНОСТ

Изпълнение на количествените изисквания: Кандидатът в конкурса за „професор“ далеч надхвърля Националните минимални изисквания съгласно чл.26 ЗРАСРБ и чл.1а, ал.1 от Правилника за приложението му. По показателите от **Група А**, доц. Панайотова-Чалъкова има **50 т.**, по показателите от група В - **100 т.**, по показателите от **група Г - 330 т.**, по показателите от **група Е - 155 т.**, или **общо 780 т.**, с което значително надхвърля изискуемия национален минимум от 550 т.

ОЦЕНКА НА УЧЕБНО-ПРЕПОДАВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ

Доц. д-р Люба Панайотова има богат преподавателски опит. От 1998 г. досега е преминала през всички нива на академичното преподаване: асистент (1998- 2006); от 2000 – до 2004 г. – докторант към Института за държавата и правото, БАН (диплома за придобита образователна и научна степен „доктор по право“ - 2006). През периода 2006 – 2012 г. е главен асистент в ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“, а от 2013г. до настоящия момент – заема академичната длъжност „доцент“ в ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“. От 2015г. до настоящия момент доц. д-р Панайотова – Чалъкова е ръководител на катедра „Гражданскоправни науки“ в ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“. През периода 2015 – 2019 г. тя е Заместник - председател на Контролния съвет на ПУ, а от 2019г. и понастоящем – член на Академичния съвет на университета. Води лекционен курс и семинарни занятия по Вещно право, Нотариална дейност, кадастър и имотен регистър, Право на интелектуална собственост; Участва в Магистърска програма „Публична администрация“ с дисциплината „Право на собственост“.

След заемане на академичната длъжност „доцент“ по чл. 65 ПРАСПУ, тя представя монографията „Собственост – развитие и перспективи, влияние на конституционната и европейската съдебна практика“ и 15 статии, с които участва в настоящия конкурс.

В заключение по този раздел приемам, че преподавателската дейност и академичната компетентност на доц. д-р Люба Панайотова-Чалъкова напълно съответстват на изискванията на обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ в научна област: 3. Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.6. Право, научна специалност гражданско и семейно право.

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПРЕДСТАВЕНИТЕ НАУЧНИ ТРУДОВЕ

В обявения конкурс кандидатът доц. д-р Люба Панайотова-Чалъкова е посочила 16 труда: една монография „Собственост – развитие и перспективи, влияние на конституционната и европейската съдебна практика“ и 15 статии, публикувани в нерелевантни списания с научно рецензиране или в редактирани колективни томове.

Публикуваната, на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, монография „Суперфицията по българското вещно право“, хаблитационният труд „Замяната по българското гражданско право“, както и всички останали трудове във връзка с получаване на образователната и научна степен „доктор“, респ. - за заемането на академичната длъжност „доцент“ не се включват в представената за конкурса научна продукция.

Научната продукция на кандидата може да се обобщи в няколко области: 1. конституционноправни, вещноправни и европейскоправни аспекти на правото на собственост, **2.** вещи в исторически аспект, новото понятие за вещи в европейската правна доктрина и практиката на СЕС, класификации на вещите; **3.** вещи и културни ценности; вещи и обекти на интелектуална собственост, **4.** отношения между съсобственици (сънаследници); **5.** други проблеми косвено свързани с правото на собственост и вещите като техен обект: **5.1.** обезщетяване на собственици при отчуждаване на имоти; **5.2.** аренда; **5.3.** изменения във вещите при започнало принудително изпълнение.

ОЦЕНКА НА НАУЧНИТЕ И НАУЧНО-ПРИЛОЖНИТЕ ПРИНОСИ:

А. В ХАБИЛИТАЦИОННИЯ ТРУД: ОЦЕНКА НА ПОСТИГНАТИТЕ НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ПРИНОСИ И ПРЕПОРЪКИ

Обект на рецензиране в тази част е на първо място представената за участие в конкурса монография „Собственост – развитие и перспективи, влияние на конституционната и европейската съдебна практика“, С. Сиела, 2019, 416 стр. ISBN 978-954-28-2783-2, респ. наличието на приноси в нея.

Като безспорна новост следва да определи преди всичко предметът на научно изследване на монографията - развитието на правото на собственост в историческа и правна перспектива, еволюиращо под влияние на икономически, социални и политически фактори.

В глава първа на монографията: „Собствеността – исторически и правни аспекти“ се разглежда явлението собственост от възникването му до класическата му концептуализация във ФГК. Авторът се опитал да въведе съвременно понятие за собственост като най-общо е проследил правото на собственост в отделните правни системи. Самият **исторически и сравнителноправен преглед има приносно значение.**

Във **втората глава**, пречупено през призмата на минало, настоящо и бъдеще в правната материя се коментира понятието за **вещи**. Като се проследява процеса на създаване на по-широки

правни понятия, се обръща специално внимание на тенденцията в съвременното европейско право за разширяване на дефиницията на понятието вещи. Обосновава се **изводът**, че вече съществува автономно европейско понятие за вещи, различно от понятието във вътрешното право на държавите от континента. За неговото изграждане различни обекти на правото с нематериална природа се приравняват на вещи, с оглед получаването на защита. При липсата на телесност обаче новата дефиниция на европейското право им признава защита пред съответните институции само доколкото те представляват „значима имуществена стойност“ за притежателите си. Изследването на това понятие на територията на българското право **има приносен характер**. Такъв имат **и новите паралели**, които се правят между „вещни (реални)“ и „лични (персонални, в смисъл на относителни)“ субективни права. От чисто систематическа гледна точка разглеждането на видовете субективни права в главата, посветена на обектите – вещи, едва ли може да се подкрепи.

Модерният напоследък политико-социологичен (и отдалечаващ се от правния) ракурс при разглеждането на **европейските и конституционни правомощия (неясно е понятието „европейски“ правомощия)** на собствениците, е намерил израз в **глава трета**. В изложението е направен опит класическите правомощия владение, ползване и разпореждане да се разгледат и представят през призмата на съответната съдебна практика. Приносен момент представлява извеждането на много общи черти в практиката на Конституционния съд на Р България и на Европейския съд по правата на човека, когато се произнасят по сходни въпроси, например ограничения или нарушения в някое от правомощията на собствениците. Констатира се обогатяване на съдържанието на правомощията разпореждане и ползване в практиката на СЕС, които получават една по-широка защита в сравнение с класическата националноправна.

Изводът, до който достига кандидатът в **глава четвърта** по отношение на гаранциите за правото на собственост е търсенето на баланс между два интереса – обществения и този на отделния собственик. Другият **извод с приносно значение**, който авторът прави там, е че Европейският съд по правата на човека развива една еволюционна съдебна практика, целяща да отговори на социалните промени в бързо развиващия се съвременен свят. Тези промени по необходимост засягат понятието за вещи и правата върху тях. **С приносен характер** е открояването на два процеса в тази връзка, което кандидатът прави - разширяване на режима и съдържанието на защитата – от една страна и влиянието, което европейската практика оказва върху традиционното разбиране за вещно право и за собственост - от друга.

Едно от най-съществените нови явления, които авторът изследва, е т. нар. „*социализация на собствеността*“ – придаването на подчертано персоналното значение на собствеността от новата европейска практика. Европейският съд вече сериозно се еманципира от националните права на държавите - членки и излиза извън традиционните рамки на защита. Многобройни са делата по чл. 1 от Протокола, при които се защитават и неимуществени права на отделните граждани, които се разглеждат в неразривна връзка със собствеността. Предвид тази засилена защита, авторът достига до следващ **извод с приносен характер** – за криза на вещното право в „*неговата идентичност, единство и кохерентност*.“ **С фундаментален теоретичен характер** е опитът на кандидата да преосмисли делението на правата на материални и персонални. Поддържа се, че едно право може да бъде обект на защита по Конвенцията само защото в него се вижда имуществен интерес, достоен и важен за човека, без да се изисква непременно то да е имуществено.

Важно място в монографията е отделено на увеличаването на т.нар. „*европейски контрол*“,

т.е. на стремежа на ЕСПЧ да наложи в практиката си защитата на една „наднационална“ (не като принадлежност, а като значимост) собственост, различна от защитата, давана от националните режими. Продиктувана от по-широката перспектива, която съвременната визия за защита на правата на човека, осигурява.

Като цяло монографията следва да се определи като **първото у нас научно изследване с подчертано програмен, а не просто – правно-технически характер, което популяризира европейската доктрина и практика** в материята на новата концепция за вещите и обхвата на правата върху тях. Но не само това – **негов важен принос е**, че то се опитва да проведе тези модерни европейски идеи върху терена на твърде остарялото вече традиционното разбиране за вещи и вещни права у нас. Няколкото **критични бележки към изложението**, свързани главно с транспонирането и превода на конструкти от европейската доктрина на практиката на СЕС и ЕСПЧ в българската теория, не влияят на **висока оценка на достигнатите изводи, и на оригиналната им аргументация, които са намерили място в труда.**

Вещноправната проблематика в различните ѝ аспекти е тема, която преобладаващо занимава кандидата още от първите му съчинения. Представената в конкурса монография, показва високото професионално научно ниво на доц. д-р Панайотова-Чалъкова и е достойно продължение на тези ѝ трайни научни занимания, които я очертават като един от най-добрите автори у нас в тази материя.

Затова **ОСНОВНАТА МИ ПРЕПОРЪКА** към кандидата не би могла да бъде друга, освен да **продължи с присъщата ѝ склонност към задълбочен анализ, научна добросъвестност и талант, да я изследва. За да успее да приложи модерните европейски идеи в тази област на терена на българското вещно право, чийто отличен познавач е тя.**

Б. ДРУГИ ПРЕДСТАВЕНИ ЗА РЕЦЕНЗИРАНЕ СТАТИИ И СТУДИИ:

Втората част на рецензията ми по същество е отделена на открояване на приносните моменти в останалите **15 самостоятелни статии, с които доц. д-р Люба Панайотова – Чалъкова, участва в конкурса за професор.** Както вече посочих по-горе, в частта относно общата характеристика на представените научни трудове, според мен **НАУЧНАТА ПРОДУКЦИЯ** на кандидата може да се обобщи в няколко области, като ще разгледам статиите и студиите ѝ обобщено, именно като отнесени към някоя от тези класификационни групи. Вярно е, че някои съчинения могат да бъдат разглеждани като принадлежащи към повече от една от тези групи, но изборът да ги отнеса за рецензиране към посочената категория, съм определил според преобладаващата проблематика в тях. Смятам, че това деление ми дава **възможност да представя приносните моменти в тях по най-добрия за кандидата начин:**

1. Конституционноправни, вещноправни и европейскоправни аспекти на правото на собственост. Извън хабилитационния труд „Собственост – развитие и перспективи, влияние на конституционната и европейската съдебна практика“, който рецензирах по-горе, към тази първа група отнасям и съчиненията, посочени от кандидата в **Анотациите на приложените материали след получаване на академичната длъжност “доцент“ по чл. 65 ПРАСПУ, респ. в Списъка на научните публикации на доц. д-р Люба Г. Панайотова - Чалъкова за периода след придобиване на академичната длъжност „доцент“, с които участва в конкурса за „професор“ и които**

подлежат на рецензиране, под номера 4, 6, 12, 15.

В посочената под № 4 статия „Контролът за пропорционалност и правото на собственост (влияние на европейската и конституционната практика) – В: Сборник „Научни четения, посветени на 140 год. от приемането на Търновската конституция“, организирани от ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“, С. Сиела, 2019, ISBN 978-954-28- 3043-6, се разглеждат новите от теоретичен аспект въпроси на контрола за пропорционалност във връзка с правото на собственост. Авторът разглежда това понятие като търсенето на баланс между общия интерес и този на отделния собственик. Подложена е на критика недостатъчността и относителния характер на защитата на правото на собственост. Изтъква се, че причината за това е въздържането у европейските и конституционните съдилища по тази материя от един по-сериозен контрол и обявяването за невалидни само на изключително сериозни намеси в собствеността, явно превишаващи всяка нормалност.

В статията под № 6. „Нетрадиционни виждания за собственост в практиката на Европейския съд по правата на човека /Протокол № 1 от Европейската конвенция за правата на човека/“, *Норма*, 2018, № 2 (февруари), ISSN 1314-5126, се разглежда новата практика на ЕСПЧ, която налага една напълно различна представа за собственост, но и предизвиква възражения у поддръжниците на традиционното разбиране за собственост във вещното право. Авторът намира подълбоките причини за това объркване и съпротива, коренящи се в класически положения на общата теория на гражданското право – разделението между имуществени и неимуществени права. С приносен характер е авторовото обосноваване на новата тенденция - собствеността да се разглежда като съвкупност от имуществени активи, носещи ползи за правните субекти. Освен че обогатява вещноправната доктрина, тази нова концепция за собствеността е плод на дълга еволюция на национално и на европейско равнище и авторът предвижда бъдещото въздействие на тази практика върху правото в отделните държави.

12. „Европейски и конституционни аспекти на правомощията на собствениците“ – *Правна мисъл*, 2017, №1, с.28 и сл. ISSN 1310 – 7348. В статията се разглежда понятието за правото на собственост в един по-широк контекст от традиционно възприемания в нашата литература, който е само като вещно субективно право. Сочни, че в съвременността собствеността се защитава не само с гражданскоправни средства, но е и проблем в конституционната и европейска практика на различни съдилища. Анализът в статията допринася за разширяване на хоризонта на това вещно право, напускане на разглеждането му само като обект на вътрешното гражданско право.

В публикацията под № 15. „Собствеността – исторически и правни аспекти“ - *Studia iuris*, 2014, № 2. <http://studiaiuris.com/en/14;jsessionid=2655D7E5E16D9D837F68EE8614DFA748>, ISSN 2367-5314 собствеността се представя като явление – обект на изследване от различни науки. Обосновава се, че тя следва да се разглежда и от различни аспекти: като историческа перспектива на възникване и развитие; като съществуващи юридически системи на собственост и като теоретична постановка, показваща идеите, които стоят зад различните законодателни дефиниции.

2. Другата група публикации, обхванати от рецензията, се причисляват към рубриката: вещи в исторически аспект, новото понятие за вещи в европейската правна доктрина и практиката на СЕС; класификации на вещите. Те обхващат публикациите, посочени под № 11,

№10 и № 14.

Публикацията под **№ 11. „Понятието за вещи“** – В.: Сборник „Правото – традиции и перспективи“, Юбилейна научна конференция по повод 25 год. от създаването на ЮФ на ПУ „Паусий Хилендарски“, С. Сиела Норма, 2018, с. 135-151, ISSN 978-954-28-2625 проследява развитието на общото понятие за вещи, като основно понятие на частното право. Изтъкват се теоретичните трудности при опитите от понятията за вещи в гражданското право – обща част и във вещното право, да се извлече общо определение за вещите, важищо за всички клонове на правото. Посочено е въздействието на европейската практика упражнява за изграждането на ново понятие за вещи.

№ 10. Развитие при класификацията на вещи в гражданския оборот (res in commercio) и вещи извън гражданския оборот (res extra commercium), *Studia iuris*, 2018, № 1, достъпна на <http://studiainuris.com/en/14;jsessionid=2655D7E5E16D9D837F68EE8614DFA748>, ISSN 2367 – 5314. Изхожда се от това, че известната от римското право класификация на вещите е имала значение, различно от днешното, т. к. е обхващало различни категории вещи: res omnium communes, res divinis juris, res publicae, като се търсят техните съвременни аналози. Взема се отношение и по класическото разделение на частни и на публични вещи, вкл. по собствеността на вероизповеданията у нас и т.нар. res nullius - от значение за особените способности за придобиване на собственост чрез завладяване.

В статията под **№ 14. „Развитие при класификацията на вещите на недвижими и движими. Влияние на европейското право и съдебна практика“**, *Собственост и право*, 2017, № 9, с.13 и сл. ISSN 1312 – 9473 се отчитат промените в класическото деленето на вещите на движими и недвижими, разглеждат се и причините за това: най-вече приемането на България в ЕС, прилагането на Европейската конвенция за правата на човека, Допълнителният протокол № 1 към нея, както и съдебната практика на съдилищата в Страсбург и Люксембург.

3. Вещи и културни ценности; вещи и обекти на интелектуална собственост – към тази тема се отнасят посочените в Анотациите и Списъка публикации **№ 3, № 5 и № 7**

Публикация **№ 3. „Културни ценности с материален и нематериален характер. Сравнение и връзка с обектите на интелектуалната собственост“**- *Собственост и право*, 2019, № 10, с.81-87, ISSN 1312-9473 разглежда видовете културни ценности, които са нееднородни като обекти – както такива с материален, така и с нематериален характер.

В статията под **№ 5. „Особености в режима на собственост на културните ценности в българското право“**, *Сиела - Норма*, 2019, бр.9-10, с.5-33, ISSN 1314-5126 се разглеждат различни класификации на видовете културни ценности.

В публикацията под **№ 7. „Вещите и интелектуалната собственост“**, *Собственост и право*, 2018, № 3, с.75, ISSN 1312-9473 се проследяват допирните точки между правото относно вещите и интелектуалната собственост, повлияни и от практиката на ЕСПЧ.

4. Отношения между съсобственици (сънаследници) включва публикациите, посочени под **№2 и № 9**

Статия посочена под **№ 2. „Специфика на сънаследствените отношения при прилагането на презумпцията по чл. 69 ЗС4 - В: Сборник научни изследвания в памет на доц. д-р Кристиян**

Таков, УИ „Св. Кл. Охридски“, С. 2019, с.192 – 198, ISBN 978-954-07-4746-0. Статията очертава спецификата на отношенията между сънаследниците при прилагането на презумпцията по чл. 69 ЗС, като се акцентира върху намерението при придобивната давност и презумпцията по чл. 69 ЗС и се сочат хипотези, налагащи по-различно отношение към владелците.

№ 9. „Приложението на презумпцията по чл. 69 ЗС към отношения между сънаследници (Коментар във връзка с ТР №1/06.08.2012 г. на ОСГК на ВКС)“, *Собственост и право*, 2018, № 7, с. 44, ISSN 1312-9473. В статията се прави опит за преосмисляне на разрешения в ТР № 1/2012г. на ОСГК на ВКС по прилагането на презумпцията по чл. 69 ЗС в отношения между съсобственици. Новите аргументи, които авторът въвежда, са, че родствените връзки между сънаследниците и знанието, че общата вещ е получена от общ наследодател, предполагат едно морално поведение - да не се завладяват идеалните части на другите сънаследници. Докато при установяване на съсобственост по друг начин, такава специфика в отношенията липсва. Обосновава се, че презумпцията не може да се счете за оборена само от констатирането на факта на сънаследяването.

5. Други проблеми, косвено свързани с правото на собственост и вещите като техен обект. Към тази група се отнасят представените за рецензиране статии под **№ 1, № 8, № 16 и № 13.**

5.1. В публикацията, посочена под **№ 1 - „Обезщетението - гаранция срещу своеволни действия по отношение на правото на собственост“, *Собственост и право*, 2019, бр.1, с.8 и сл. ISSN 1312-947.** се коментира въпроса за правото на обезщетение на собствениците на отчуждени имоти, с оглед практиката на КС и на ЕСПЧ. Констатира се, че обезщетяването на собствениците е достатъчно категорично признато, когато се касае за сериозни и тежки нарушения в упражняването на това право.

5.2. Проблеми във връзка с договора за аренда на земеделски земи. Статията, цитирана под **№ 8. „Някои разсъждения във връзка с договора за аренда в земеделието (във връзка с т. д. № 1/2018 на ОСГК, ВКС)“, *Собственост и право*, 2018, № 2, с.53 и сл. ISSN 1312 – 9473,** разглежда частен проблем, свързан с арендата, поставен по цит. тълк. дело, а именно – подлежат ли на проверка от съдията по вписванията материалноправните предпоставки, предвидени в новелата на чл. 3, ал. 4 от ЗАЗ, когато се вписва анекс към договор за аренда, сключен след изменението на разпоредбата. Поддържа се, че това е норма, уреждаща конкуренция между няколко арендодатели при съсобственост върху земя и се препоръчва извършването на такава проверка, за да се гарантират правата на съсобствениците на земя.

5.3. Посочената под **№ 16** статия **„Промени, настъпили в недвижими имоти в хода на започнати принудителни изпълнения“, *Собственост и право*, 2015, № 6, с....ISSN 1312-9473.** представя част от проблемите, които поставят извършени в хода на принудителното изпълнение промени в недвижими имоти и прави анализ на съществуващите съдебна практика и на теоретичните разрешения към този момент. Изследва се засягането от тази промяна на правата и интересите на различни правни субекти – съдии изпълнители, длъжници, трети лица, банки и др.: засягане на взискането на кредитори от промяна в предназначението на имот в процедура по принудително изпълнение; промени в недвижим имот, върху който е учредена ипотека; въздействие на застрояването на имота и разпространето на ипотеката и върху построеното впоследствие.

Изключвам от публикациите, представени за рецензиране, посочената под №13 от

Анотациите (респ. - от Списъка на публикации на кандидата), статия „Таксите при запор върху вземания от длъжника по банкови сметки – *Норма*, 2017, № 1, с. 43 и сл., в съавторство с *Ивайло Василев*, ISSN 1314 – 5126, на формално основание – липса на дадено от съавтора съгласие за представянето ѝ в конкурса.

ОЦЕНКА НА ПРИНОСИТЕ В ОСТАНАЛИТЕ ПУБЛИКАЦИИ, ЗАЯВЕНИ ЗА РЕЦЕНЗИРАНЕ ОТ КАНДИДАТА В КОНКУРСА: Представените 15 статии показват способност за самостоятелно научно изследване от кандидата. Те потвърждават положителната оценка, обоснована по-горе при рецензирането на хабилитационния ѝ труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Документите и материалите, представени от доц. д-р Панайотова - Чалъкова отговарят напълно на всички изисквания на ЗРАСРБ, Правилника за прилагането му ПЗРАС на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Кандидатът в конкурса е представил **достатъчен брой научни трудове, публикувани след тези, използвани при заемането на научната длъжност „доцент“ в ПУ.** В тях има **оригинални теоретични и приложни приноси**, които са получили авторитетно признание. Съществена част от тях са публикувани в научни списания, реферирани и индексирани в международни бази данни с научна информация. **Обобщението от представената научна продукция на доц. д-р Люба Панайотова води до извод за задълбоченост в изследванията ѝ, както в материята на правото на собственост, така и в целия спектър на цивилистичните ѝ занимания.** Кандидатът в конкурса доказва способността си да избира за разработване значими и актуални проблеми с голямо теоретично и практическо значение. Важна характеристика на рецензираните научни трудове представлява тяхната теоретична задълбоченост, логическа взаимовръзка и практическа насоченост.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащите се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, **убедено давам своята положителна оценка и препоръчвам на научното жури да присъди на доцент д-р Люба Панайотова Чалъкова академичната длъжност „професор“.**

С уважение:

23.11.2020г.

(проф. Иван РУСЧЕВ, д. н.)